

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

درس:

کارگاه مقاله نویسی

مدرس:

سید امیر حسین حسینی

civil_amirhosein@yahoo.com

amirhoseinhoseini.com

Civilamirhosein

rasaneh313

فصل اول

تحقیق چیست؟

تحقیق فرایندی است برنامه ریزی شده، هوشیارانه، نظام مند (systematic) و قابل اعتماد برای یافتن حقایق یا فهم عمیق مسایل.

- تحقیق خیلی وقت گیر است.
- تحقیق یک پدیده ذهنی است.
- تحقیق خسته کننده و کسالت آور است اما ممکن است جالب و سرگرم کننده هم باشد.
- تحقیق ممکن است در طول زندگی محقق تداوم داشته باشد.
- فرایند تحقیق ممکن است بسیار جالبتر از نتایج آن باشد.
- تحقیق نوعی فضولی کردن است.
- تحقیق را می توان به راههای گوناگونی انجام داد.
- تحقیق ممکن است وارد رویاهای شما شود.
- تحقیق ممکن است شمارا به راههای دور از انتظار هدایت کند.
- در تحقیق از همان مهارت روزمره محقق استفاده می شود.

انگیزه از تحقیق

- بیان یافته های جدید پژوهشی
- مشارکت در دانش
- تبدیل دانش درونی به دانش مدون
- یاددهی و یادگیری
- اثرگذاری علمی
- اثرگذاری اجتماعی
- ثبت ایده ها به نام خود
- نقد ایده و آثار سایر پژوهشگران
- فارغ التحصیلی
- ارتقاء شغلی (Publish or Perish)
- یافتن موقعیت های بهتر حرفه ای
- ارائه یافته های علمی خود به جامعه علمی.
- شاخصی در ارزیابی فعالیت عامی افراد.
- ابزار ثبت و انتشار دانش.
- ابزار ارتباط میان پژوهشگران.
- زمینه ای برای تولید سایر آثار و مدارک.
- کشف زمینه های تازه تحقیقاتی.

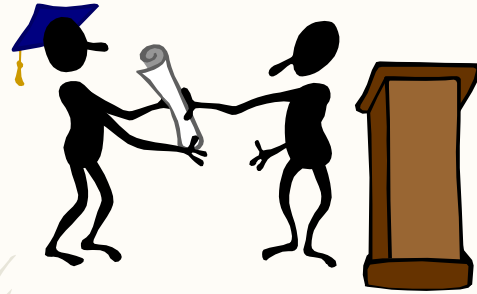
هدف از موضوع تحقیق

• در مجموع در طرح تحقیق، محقق باید بتواند به سوالات زیر پاسخگو باشد:

- آیا این موضوع ارزش تحقیق دارد؟
- آیا می شود در این موضوع رساله نوشت؟
- آیا محقق توان انجام کار را دارد؟
- آیا پرداختن به موضوع مشکلی را حل می کند؟
- آیا جامعه به موضوع تحقیق نیاز دارد؟
- آیا میل و علاقه محقق به این موضوع هست؟
- آیا این موضوع به زمینه کاری محقق ارتباط دارد؟

انواع تحقیق

بر حسب هدف:

- **بنیادی** که هدف آن آزمون نظریه ها، تبیین روابط و پدیده ها و نظریه پردازی، و بالاخره تولید دانش و بررسی نظریه تحول تاریخ است.
- **کاربردی** که هدف آن کاربرد عملی دانش در زندگی است.
- **توسعه ای**، که هدف آن تشخیص مناسب بودن یک دانش، روش، ارزش و... برای هدفی خاص و یا تهیه و تدوین برنامه ها، طرحها و پروژه های توسعه ای است.

بر حسب نحوه گرد آوری اطلاعات یا طرح تحقیق:

- **توصیفی** (توصیف شرایط، اشیاء، امور و پدیده ها به منظور شناخت بیشتر آنها).
- **پس رویدادی (علی-مقایسه ای)** که هدف آن شناسایی معلول به منظور کشف علل احتمالی آن و یا مطالعه متغیر وابسته به منظور یافتن متغیر مستقل
- **همبستگی**: تحلیل رابطه میان متغیرها بر اساس هدف تحقیق: مطالعه همبستگی دو متغیری-تحلیل رگرسیون با هدف پیش بینی تغییرات یک یا چند متغیر وابسته با توجه به تغییرات متغیرهای مستقل - تحلیل ماتریس همبستگی با هدف بررسی مجموعه ای از همبستگیهای دو متغیری در جدولی بنام ماتریس.
- **تحقیق در عملیات یا اقدام پژوهشی** به منظور مشخص کردن موقعیت معین و رفع مشکل، آشنائی با روشهای نو و اشاعه نو آوری.

انواع تحقیق

- مطالعه موردی انتخاب و مطالعه یک مورد یا واد یا نظام با حد و مرز مشخص به صورت کل گرایانه (holistic)
- تحقیق تاریخی (مطالعه فصل دوم از بخش سوم جلد دوم روشهای تحقیق تألیف دکتر ساروخانی را توصیه می کنیم)
- قوم نگاری برای تحقیقات مردم شناسی از طریق ثبت وقایع و پدیده ها در شرایط طبیعی وقوع
- روشهای تحلیل محتوی (مطالعه فصل چهارم از بخش سوم جلد
- پیمایشی برای مطالعه ماهیت یا ویژگیهای اشیاء، امور و پدیده ها، شرایط و روابط موجود میان آنها ویا چگونگی وضعیت موجود و همچنین سنجش آراء و افکار.

۲ دسته کلی مقالات علمی

- مقاله های پژوهشی (Research Papers): حاوی یافته های نوین پژوهشی یا گزارش نهایی پژوهش ها و طرح های تحقیقاتی هستند.
- مقاله های مروری (Review Papers): مبانی، روند مطالعات و پژوهش های انجام گرفته در یک حوزه را با دیدگاهی تحلیل و انتقادی بررسی می کنند.

ویژگی های تحقیق

لازمه نگارش مقاله علمی = پژوهش

هر پژوهش با ایجاد یک مساله پژوهش (Research Problem) شکل می گیرد. منابع رسیدن به مساله پژوهش: مشاهده، مطالعه و بررسی ادبیات، کنفرانس ها، صحبت یا صاحب نظران و ...

بیان روشن مساله پژوهش یکی از مهم ترین قسمت های پژوهش است.

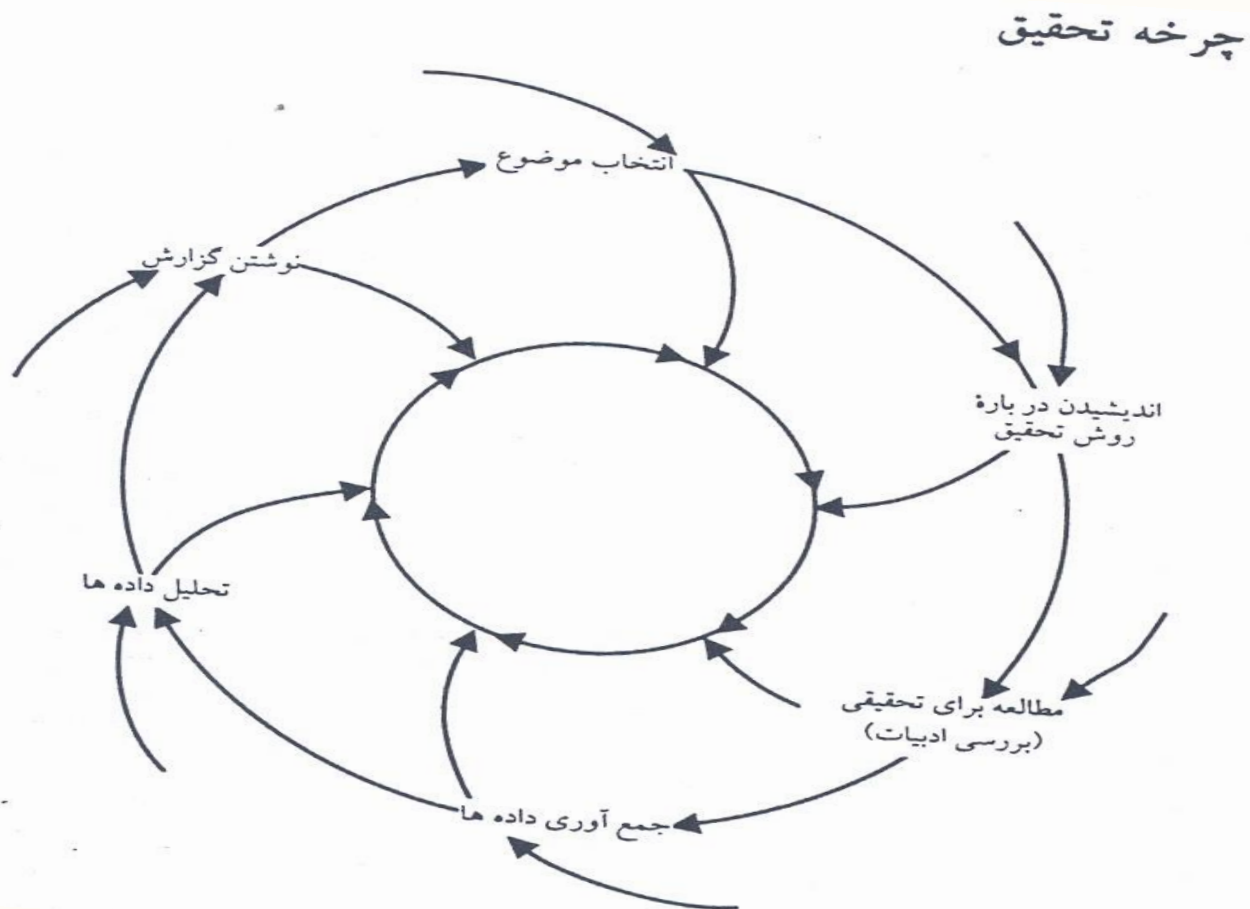
یک پژوهش خوب باید:

- ۱- مساله مهمی را مورد مطالعه قرار دهد. ۲- دانش جدیدی به دانش وجود اضافه کند. ۳- حول محور یک مساله پژوهش شکل می گیرد.
- ۴- مساله پژوهش به موارد جزئی تری تقسیم می شود. ۵- جهت حل مساله پژوهش، اهداف پژوهش تبیین می شوند. ۶- اهداف پژوهش در قالب سوالات یا فرضیه های پژوهش مطرح می شود. ۷- روش شناسی مناسب جهت پاسخگویی به سوالات انتخاب می شود. ۸- داده های مورد نیاز جمع آوری و تحلیل می شوند. ۹- با توجه به یافته ها، سوالات و فرضیه ها پاسخ داده می شوند. ۱۰- آگاهی از این که پژوهش را چه زمان باید آغاز کرد و به پایان رساند.

فرایند تحقیق

پژوهش به مثابه یک چرخه

فصل دوم

چهارچوب مقاله و قواعد مقاله نویسی

تحقیق و پژوهش از اهمیت ویژه ای برخوردار است و به جرات میتوان گفت که همه پیشرفت های علمی صنعتی پژوهشی تکنولوژی و جامعه شناسی بر پایه تحقیق و پژوهش استوار است. اصلی ترین و مهمترین شیوه ارائه نتایج یک مطالعه و تحقیق، تهیه مقاله پژوهشی است و محقق در صحنه تولید و انتشار علمی موفق است که بتواند نتایج پژوهش خود را در مجلات معتبر پژوهشی به چاپ برساند. از آنجا که نوشتن صحیح و مناسب یک مقاله یک رکن اساسی برای چاپ مقالات علمی میباشد، در اینجا سعی شده است که به بررسی روش های صحیح نگارش مقالات پژوهشی پرداخته شود.

هر مقاله پژوهشی شامل اجزای اصلی زیر است:

عنوان (Title)

نام نویسنده یا نویسندگان، اطلاعات تماس (Authorship)

چکیده (Abstract)

واژگان کلیدی (Keywords)

مقدمه (Introduction)

اهداف تحقیق (Research Objectives)

سوالات و فرضیه های پژوهش (Research Questions / Hypotheses)

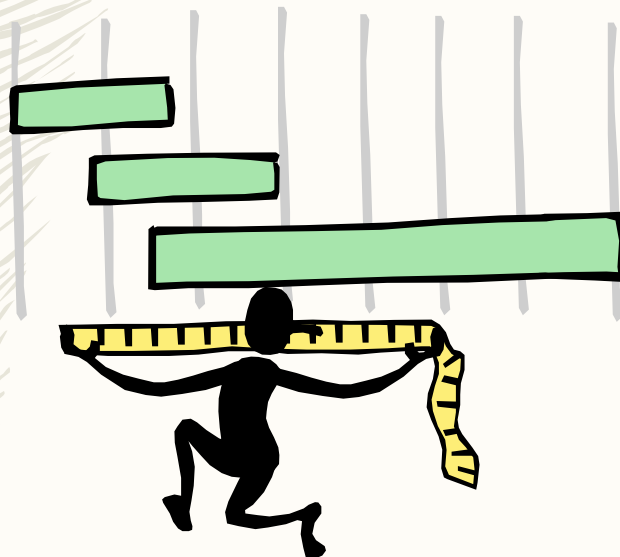
مبانی نظری و پیشینه تحقیق (Literature Review)

روش تحقیق (Research Method)

یافته های تحقیق (Findings)

بحث و نتیجه گیری (Discussion & Conclusion)

فهرست منابع (References)

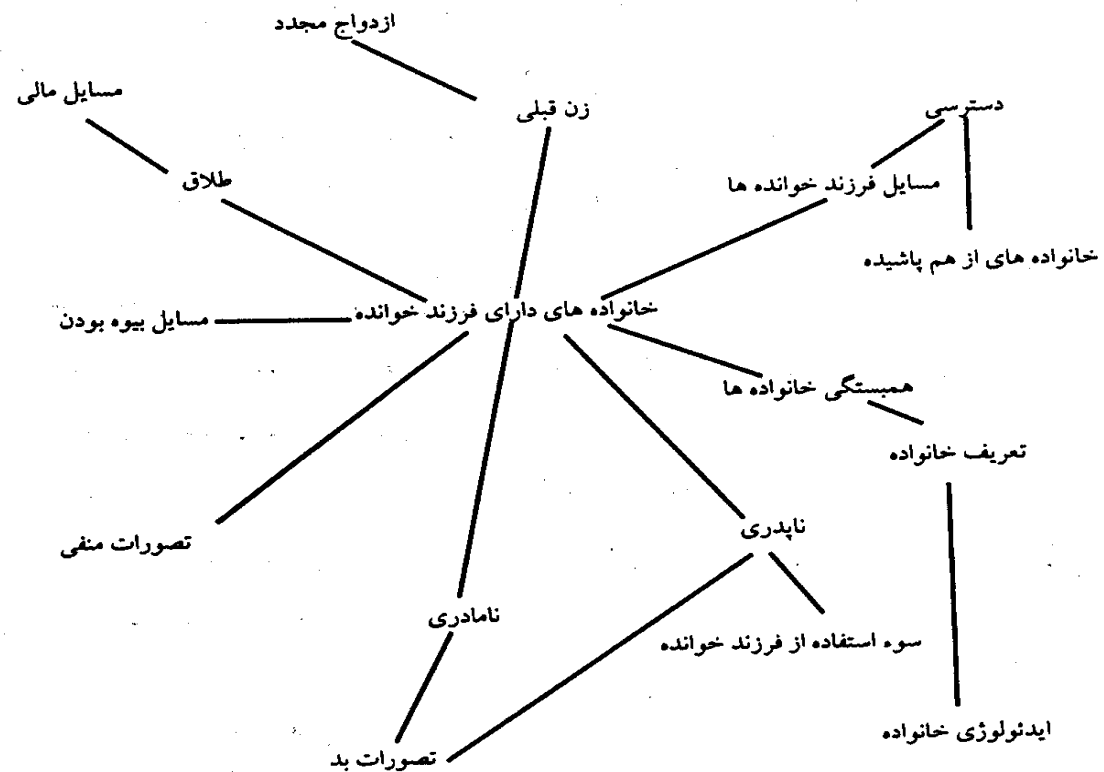
عنوان مقاله

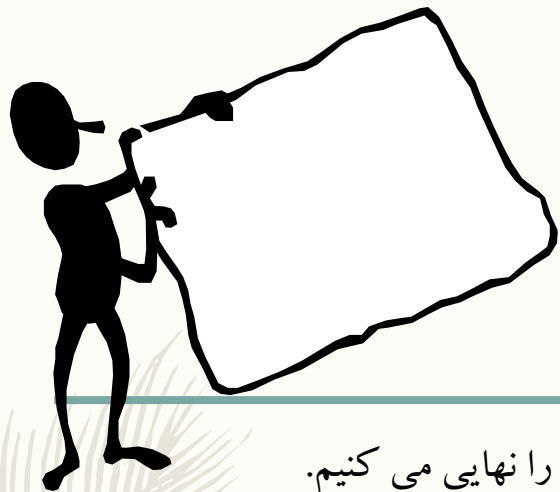
- ۱) اولین بخش یک مقاله عنوان است که باید اشتراکاتی با موضوع اصلی تحقیق داشته باشد و به شکلی جذاب جمله بندی شده باشد.
- ۲) عنوان مقاله حتی الامکان باید دقیق و رسا بوده و از به کار بردن اصطلاحات نا آشنا یا اختصاری خودداری شود.
- ۳) عنوان مقاله حتی الامکان باید جمله خاصی باشد که نکات اصلی و عمده موضوع را در بر داشته باشد.
- ۴) به طور معمول (نه همیشه) و در نام گذاری اکثر تحقیق ها این نکات در نظر گرفته می شود: چه چیزی را میخواهیم بررسی کنیم، در چه جامعه ای، در کجا و در چه زمانی. مثلا عنوان یک مقاله میتواند این باشد: بررسی رابطه سطح سواد مادران و تغذیه کودکان در شهر تهران سال ۱۳۸۶
- ۵) عنوان باید «فاقد پیش داوری» باشد. به عنوان مثال، انتخاب این عنوان برای یک مقاله، مناسب به نظر نمی رسد: بررسی علل بی علاقگی رانندگان نسبت به بستن کمربند ایمنی!
- ۶) اگر کلماتی در توصیف ویژگی مطالعه شما نقش کلیدی دارند حتما در عنوان خود آن را بگنجانید. مثل مطالعه آینده نگر مطالعه دوسویه کور یا مطالعه تصادفی شده
- ۷) هیچ گاه نباید در عنوان مقاله نتیجه پژوهش را به صورت ثابت شده ذکر نمود.
- ۸) عنوان باید گویا، جامع و نشان دهنده محتوای مقاله باشد.
- ۹) عنوان نقش مهمی در جلب توجه خواننده دارد.

ترسیم عنوان در ذهن

خانه ۱۲ : نمودار شبکه‌ای موضوعات و مسائل مختلف تحقیق و ارتباط آنها با یکدیگر

عنوان مقاله

۱۰) در ابتدای کار یک عنوان مقدماتی در نظر می‌گیریم و پس از اتمام نگارش مقاله عنوان را نهایی می‌کنیم.

۱۱) معمولاً در عنوان از علائم اختصاری استفاده نمی‌کنیم.

۱۲) در عنوان از کلماتی استفاده می‌کنیم که احتمال بازیابی بیشتری دارند.

۱۳) طول عنوان معمولاً ۶-۱۲ کلمه.

۱۴) بهتر است از به کار بردن کلماتی که معمولاً به عنوان کلیدواژه انتخاب نمی‌شوند خودداری کرد. «مقدمه ای بر...»، «بررسی...» و ...

۱۵) عدم استفاده از کلمات مترادف در عنوان.

نویسندگان، چکیده، کلمات کلیدی

نویسندگان و آدرس ها

اسامی نویسندگان و همکارانی که در مطالعه شرکت داشته اند باید بطور کامل ذکر شود. همچنین نویسنده اصلی که مسئول ارتباط با خوانندگان است باید مشخص شده، آدرس کامل، شماره تلفن، ایمیل و وابستگی علمی وی در اختیار خوانندگان قرار گیرد.

چکیده تحقیق

هدف چکیده ارائه تصویر کلی درباره محتوای مقاله است. چکیده پس از عنوان بیشتر از سایر بخشهای یک مقاله خوانده میشود و در چکیده قسمت های مختلف مقاله شامل مقدمه، اهداف، روشها و نتایج تحقیق بصورت خلاصه ذکر می شود. متن بسیاری از مقاله ها به طور کامل در دسترس ما نیست و گاهی فرصت برای خواندن تمام مقاله نداریم و از این رو چکیده مقاله اهمیت زیادی دارد. در اکثر مجلات تعداد کلمات چکیده ۱۵۰ تا ۲۵۰ کلمه محدود است. (مقدمه: ۱-۲ جمله، اهداف: ۱ جمله، روش شناسی: ۳-۴ جمله، یافته ها: ۳-۴ جمله، نتیجه گیری: ۱ جمله) چکیده را معمولاً پس از پایان نگارش متن مقاله می نویسیم.

واژگان کلیدی

چند واژه کلیدی که از اهمیت زیادی در مطالعه برخوردارند، در این قسمت ذکر می شود. ضمن این که با ذکر واژه های کلیدی در سایتهای علمی می توان به دنبال مقاله نیز گشت. به طور معمول تعداد این واژه ها حدود ۶ تا ۳ کلمه در نظر گرفته می شود. به خواننده نشان می دهد که چه مفاهیم و موضوعاتی در مقاله مورد بررسی قرار گرفته است. انتخاب کلیدواژه های مناسب احتمال بازیابی مقاله از طریق پایگاه های اطلاعاتی را افزایش می دهد.

مقدمه، اهداف

مقدمه

هدف مقدمه، آشنایی کلی خواننده با موضوع مقاله و آماده کردن وی جهت ورود به مبحث اصلی است. مقدمه یک مقاله پژوهشی ضمن بیان مسئله و تشریح موضوع به آن مسئله پاسخ میدهد که ارزش مطالعه حاضر برای انجام آن چه بوده است. در حقیقت با مطالعه مقدمه یک مقاله پژوهشی، خواننده با مسئله تحقیق آشنا شده و ضرورت انجام پژوهش را درک میکند. متن مقدمه باید روان باشد طول مقدمه به طول مقاله بستگی دارد و حتی الامکان به صورت خلاصه (معمولاً ۳-۶ پاراگراف) و حداکثر در ۲ صفحه تایپ شود. جملات چکیده را در مقدمه تکرار نکنیم.

اهداف تحقیق

اهداف می تواند در انتهای مقدمه و یا در بخشی جداگانه بیان گردد (با توجه به ساختار مجله). اهداف تحقیق می تواند به دو صورت کلی و ویژه مطرح شود: الف) اهداف کلی: هدف کلی مستقیماً از مسأله پژوهش مشتق می شود، در واقع یکی از اهداف کلی، خود موضوع تحقیق است که معلوم می دارد پژوهش چه چیزی را دنبال می کند و یا قصد تعیین آن را دارد.

ب) اهداف ویژه: ۱- اهداف ویژه تحقیق اصولاً از مسأله پژوهش و اهداف کلی آن نشأت می گیرد. محقق با بیان این اهداف دقیقاً تصریح می کند که در این تحقیق: ۲- چه انجام می شود و چه انجام نمی شود. بنابراین ضروری است اهداف ویژه به نحوی بیان شود که: ۳- بر علمی اهداف و کلی بودن نتایج پژوهش تأکید داشته باشد و چارچوبی مناسب، برای تجزیه و تحلیل ارائه دهد.

نکات مهم: ۱- همخوانی اهداف فرعی با هدف اصلی. ۲- اهداف باید همخوانی دقیقی با مسأله پژوهش داشته باشد (چگونه می خواهیم مسأله پژوهش را حل کنیم؟). ۳- اهداف تعیین کننده روش شناسی هستند (جمع آوری و تحلیل داده ها را باید به نحوی انجام داد که اهداف پژوهش محقق شوند).

سوالات، فرضیه ها

سوالات

در صورتی که محقق با توجه به پیشینه تحقیق نتواند جهت خاصی را برای یافته های خود پیشبینی نماید و رابطه ی بین متغیرها را حدس بزند می تواند به بیان سوالات پژوهش بپردازد. (بازرگان و دیگران ۱۳۷۶). در طرح سوالات پژوهش توجه به نکات زیر ضروری است:

- ۱- سوالات پژوهش مستقیماً از اهداف تحقیق منشأ می گیرند. ۲- تعداد سوالات معمولاً محدودند. ۳- در سوالات یک نوع متغیر مطرح می شوند. ۴- آوردن کلمه آیا در ابتدای سوالات چندان مرسوم نیست. ۵- تناظر میان اهداف با سوالات و فرضیه ها. ۶- آن چه را که به عنوان سوال یا فرضیه طراحی می کنیم، در ادامه مقاله باید پاسخ دهیم / تائید و یا رد کنیم. ۷- در فرضیه نتایج احتمالی پژوهش را پیش بینی می کنیم (در پژوهش های تحلیلی و قیاسی). ۸- منشأ فرضیه: تجربیات پژوهشگر، پیشینه پژوهش، تئوری های موجود.

فرضیه ها

دلایل استفاده از فرضیه: ۱- تفسیر نتایج پژوهش را آسان می کند. ۲- رابطه میان متغیرها را تبیین می کند.

الف) فرضیه جهت دار (One-tailed Hypo, Directional Hypo): مردان اضطراب معنادار بیشتری را نسبت به زنان تجربه می کنند.

ب) فرضیه غیر جهت دار (Two-tailed Hypo, Non-directional Hypo): تفاوت آماری معناداری میان سطح اضطراب زنان و مردان وجود دارد.

پیشینه، مبانی نظری

پیشینه و مبانی نظری تحقیق

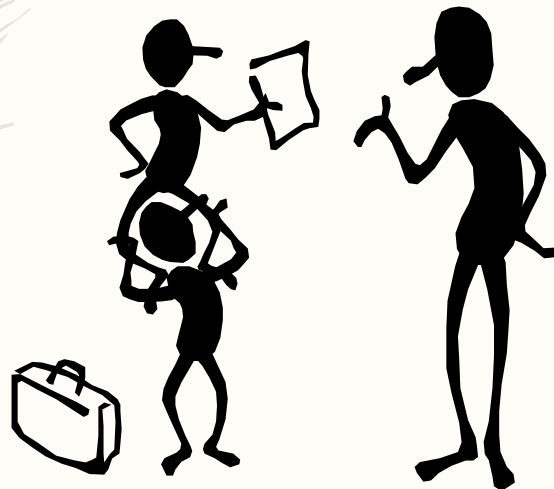
ادبیات تحقیق یا مبانی نظری، به تشریح مفاهیم، تعاریف و تاریخچه موضوع تحقیق می پردازد. نویسنده مقاله باید بر ادبیات تحقیق مسلط بوده و مبانی نظری موضوع تحقیق خود را به طور مختصر ولی کاربردی بیان نماید. مبانی نظری تحقیق باید با استناد و ارجاع علمی آورده شود. یک مقاله خوب باید بخش مبانی نظری قابل قبولی داشته باشد.

نکات: ۱- در قسمت پیشینه پژوهش، تنها پژوهش های کاملاً مرتبط با پژوهش حاضر را با دید انتقادی مورد بررسی قرار داده، نقاط ضعف و قوت آن ها را بیان کرده و ارتباط و تفاوت های این منابع را با پژوهش خودمان بیان می کنیم. ۲- این بخش همواره با یک مقدمه آغاز شده و با جمع بندی به پایان می رسد. این جمع بندی تا حدی با بخش اهداف پژوهش مشابهت دارد. ۳- لازمه نوشتن پیشینه پژوهش خوب: آگاهی از مهم ترین مدارک، نویسندگان و مجلات در حوزه پژوهشی مورد بررسی. ۴- در این قسمت تنها مرتبط ترین و با کیفیت ترین منابع را ذکر کنید. ۵- همواره به منابع مورد نظر استناد کنید. ۶- تفاوت قسمت پیشینه پژوهش در پایان نامه و مقاله. ۷- ضرورت پیشینه پژوهش: بدون انجام دقیق آن نمی توانیم مطمئن شویم که آیا مساله پژوهش ما قبلاً حل شده است یا خیر. ۸- اگر در مرحله پیشینه پژوهش، متون مرتبط کمی پیدا کردیم: پژوهش شما توجه پیدا می کند. در این حالت برای نوشتن پیشینه، دامنه جستجو را گسترده تر می کنیم. ۹- اگر در مرحله پیشینه پژوهش متوجه شدیم که مساله پژوهش ما قبلاً حل شده است: آن را مجدداً تکرار نکنید و سعی کنید تفاوتی در اهداف، سوالات، جامعه پژوهش و روش شناسی با پژوهش مذکور ایجاد کنید. ۱۰- اولویت در پیشینه پژوهش بررسی مدارکی که فرآیند داوری را پشت سر گذاشته اند: مقالات علمی، مقالات همایش هاف کتاب، پایان نامه. ۱۱- در بررسی و استناد منابع اینترنتی با دقت و حساسیت بیشتری عمل نمایید. ۱۲- یکی از روش های یافتن مدارک جهت پیشینه پژوهش: جستجوی استنادی. ۱۳- مدارک مورد بررسی در پیشینه پژوهش ترجیحاً و تا حد امکان به روز باشند. استناد به مدارک قدیمی تر اما با کیفیت و پر استناد را فراموش نکنید. ۱۴- نرم افزار های مدیریت اسنادها مانند اندنوت و پژوهشیار می توانند مفید باشند.

روش تحقیق

روش تحقیق

در این قسمت از مقاله چگونگی و روش انجام پژوهش توضیح داده می شود. همچنین نمونه های مورد بررسی، چگونگی نمونه گیری، جامعه هدف، مراحل اجرائی پژوهش و نحوه تجزیه و تحلیل داده ها ذکر می شود. در این قسمت در مورد تغییر بیشتر بحث شده و روش اندازه گیری و میزان دقت و چگونگی کنترل آنها بیان می شود.

- روش پژوهش (Research Method)
- جامعه و نمونه (Population & Sample)
- روش نمونه گیری (Sampling Method)
- ویژگی های نمونه (Sample Description)
- روش جمع آوری داده ها (Data Collection Methods)
- ابزار جمع آوری داده ها و روایی و پایایی آن (Instruments)
- روش تحلیل داده ها (Data Analysis Method)
- نرم افزارهای مورد استفاده (Data Analysis Software)
- تعریف شاخصه ها و متغیرها (Definition of Terms & Variables)
- محدودیت ها و حدود (Limitations & Delimitations)
- پیش فرض های پژوهش (Research Assumptions)

یافته ها، نتیجه

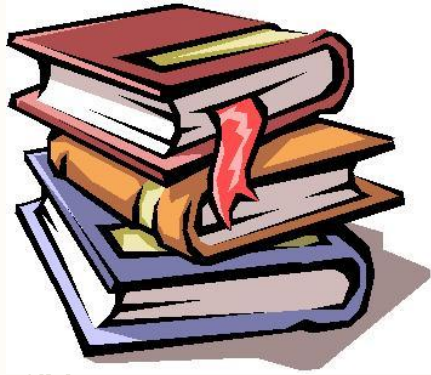
یافته های تحقیق

در این قسمت نتایج بدست آمده از پژوهش ذکر می شود. نتایجی کلیدی مطالعه باید با کلمات روان و دقیق و بدون بزرگ نمایی ذکر شود. از روشهای مختلفی برای ارائه نتایج استفاده می شود. استفاده از اعداد، جداول و نمودارها کمک ارزنده ای به ارائه مطلب بطور ساده تر می نماید اما لازم است داده های جداول و نمودارها به طور کامل تشریح شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند. در مواردی که از روش ها و آزمون های آماری برای بررسی نتایج و تحلیل داده ها استفاده شده باشد، باید نوع آن نیز ذکر شود.

بحث و نتیجه گیری

در این قسمت به تفسیر بیان مهم ترین نتایج ارائه شده می پردازیم. همچنین می توان به مقایسه نتایج به دست آمده از مطالعه حاضر با نتایج سایر مطالعه ها پرداخت و با توجه به مجموعه شواهد نتیجه گیری نمود. در صورت لزوم می توان پیشنهادهایی برای انجام مطالعات بهتر و کامل تر در آینده ارائه داد. الف) تفسیر نتایج (Interpretation of Findings). ب) بحث در مورد نتایج (Discussion of Findings). ج) مستند کردن نتایج (Documentation of Findings). د) مقایسه نتایج (Comparison of Findings).

نکات: ۱- پاسخگویی به سوالات پژوهش و برداشت نهایی. ۲- تنها نتایجی را گزارش کنید که مستقیماً مربوط به پژوهش شما هستند. ۳- نیازی به تکرار مجدد تمامی یافته ها در این قسمت نیست. ۴- قسمت بحث و نتیجه گیری باید تا حد امکان منسجم و قوی نوشته شود.

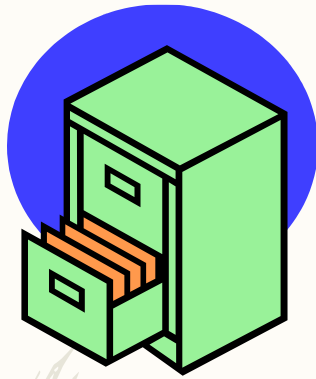
فهرست منابع

در پایان لازم است کلیه منابعی که در تحقیق مورد استفاده قرار گرفته اند، به شیوه ای مطلوب ذکر شوند. شیوه نگارش منابع در نشریات مختلف متفاوت است و بهتر است از راهنمایی این نشریات و شرایط نگارش مقالات کمک بگیریم.

نکات: ۱- ذکر تمامی مدارک استفاده شده در پژوهش. ۲- بررسی منابع نشان می دهد که مرتبط ترین و مهم ترین مدارک چه بوده اند، نویسندگان آن ها چه افرادی بوده اند؟ در چه مجلاتی منتشر شده اند؟ و ... ۳- استناد به معتبرترین و مرتبط ترین مدارک. ۴- استناد به مدارک مرتبط از مجله هدف. ۵- یک دستی در نگارش منابع. ۶- توجه به شیوه نامه استناددهی مورد استفاده مجله.

استاندارد درج مراجع کتاب

۱- نام خانوادگی، نام. عنوان. ویرایش، محل نشر: ناشر، سال نشر. ۲- نام خانوادگی، نام اگر کتاب دارای دو یا سه نویسنده باشد نام و نام خانوادگی هر سه نفر به ترتیبی که پشت جلد کتاب آمده است، نوشته می شود، ۳- اگر کتاب بیش از سه نویسنده داشته باشد، تنها نام اولین نویسنده ذکر می گردد و کلمه "و دیگران" به دنبال آن آورده می شود. ۴- حذف القاب و عناوینی از قبیل دکتر، استاد، مهندس از جلوی نام مؤلف. ۵- صفحات ارجاع، اگر ارجاع تنها به یک صفحه از کتاب باشد فقط شماره همان صفحه را ذکر کنید، لیکن اگر به چند صفحه متوالی ارجاع شود در لاتین به صورت pp.120-130 و یا در فارسی ص ص ۱۲۰-۱۳۰ یا صفحات ۱۲۰-۱۳۰. ۶- کلیه موارد ذکر شده با ویرگول (،) از یکدیگر جدا می شوند. به استثناء محل نشر که بعد از ذکر آن علامت (:) آورده می شود.

استاندارد درج مراجع مقالات مجلات:

۱- نام کامل نویسنده یا نویسندگان (وارونه) ۲- عنوان نشریه به صورت مخفف حروف اول کلمات عنوان نشریه با حروف بزرگ و همه عنوان به صورت مایل (ایتالیک) ۳- شماره دوره یا سال و شماره صفحات مقاله (اول و آخر صفحه‌ها)

استاندارد درج مراجع مقالات کنفرانس‌ها:

نام سمینار، عنوان مجموعه مقالات (مجموعه مقالات اولین سمینار...)، محل نشر، ناشر، سال.

استاندارد درج مراجع مقالات مجموعه‌ها:

نام خانوادگی و نام، "عنوان مقاله"، نام کتاب یا مجموعه، محل نشر: ناشر، سال نشر، صفحه‌ها.

استاندارد درج مراجع پروانه‌های ثبت اختراع:

ذکر نام نویسنده (وارونه). عنوان پروانه ثبت اختراع. شماره پروانه ثبت اختراع، سال.

استاندارد درج مراجع الکترونیکی:

در صورت استفاده از منابع الکترونیکی به صورت دیسک نوری یا پایگاه‌های اطلاعاتی Online و یا منابعی که توسط پست الکترونیکی دریافت می‌گردد. ذکر نام پایگاه، یا URL وبسایت منبع و یا آدرس پست الکترونیکی فرستنده، در انتهای مشخصات کتابشناسی مرجع ضروری است.

نکات کلی

۱- بیان مفاهیم پیچیده با زبانی ساده (همه مخاطبان مقاله شما افراد متخصص نیستند).

۲- از کلمات روشن و بدون ابهام و جمله بندی کوتاه و صریح استفاده کنید.

۳- وجود نظم منطقی میان تمام اجزاء مقاله.

۴- بهتر است پس از پایان نگارش مقاله بلافاصله آن را ارسال نکنیم. مقاله را برای مدتی رها کرده و سپس آن را مجدداً بخوانید و ویرایش کنید.

۵- عدم همزمانی نگارش و ویرایش (در هنگام نوشتن نگران ویرایش نباشید. پس از پایان نگارش متن مقاله را چندین بار مطالعه کنید و از کمک سایر افراد در ویرایش مقاله استفاده کنید).

۶- از ویرایش زودهنگام خودداری کنید. لزومی وجود ندارد متن اولیه کامل و بدون هیچ گونه نقشی باشد.

فصل دوم

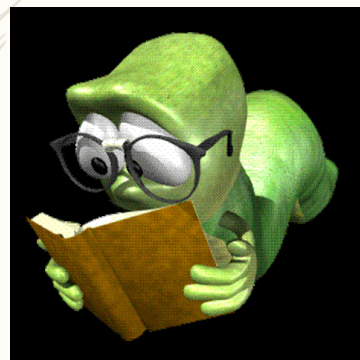
نکات و عدم پذیرش

چند نکته اساسی در ارسال مقالات به نشریات علمی

به یاد داشته باشید که قبل از ارسال چکیده مقاله خود به یک مجله، ابتدا فرم نحوه نگارش مقاله را از آن مجله دریافت نموده و چکیده خود را در قالب آن فرم تهیه و تایپ نمایید (به عنوان مثال تعداد کلمات، فونت، تعداد خطوط، فاصله خطوط از کناره های صفحه و...)

دلایل عدم پذیرش چکیده یک مقاله در نشریات علمی

- ۱) ابهام در موضوع مقاله و وجود تعداد زیاد مقالات مشابه پیشین
- ۲) عدم تبیین زمینه اصلی تحقیق
- ۳) نمونه گیری نامناسب
- ۴) عدم رعایت اصول مقاله نویسی مورد نظر نشریه
- ۵) عدم ذکر صحیح ارقام آماری
- ۶) فقدان بحث و پرداختن به نتایج
- ۷) چکیده های خیلی کوتاه و خیلی زیاد
- ۸) بی دقتی در تهیه متن (غلط تایپی، اشتباهات متن)
- ۹) عدم ارتباط موضوع مقاله با رویکرد نشریه

انتخاب مجله

- مقاله شما هرچقدر هم که خوب باشد اگر برای مجله نامناسبی ارسال شود، رد خواهد شد.
- شناخت مجلات موجود در حوزه پژوهش.
- آگاهی دقیق از دامنه، پوشش و دستور العمل های مجله (تعداد صفحات و ...)
- شناسایی مخاطبان مجله.
- بررسی کیفیت مجلات (رتبه بندی های رسمی، گروه های بحث، سوال از سایر افراد).
- مطالعه شماره های قبلی مجله (آگاهی از کیفیت و ساختار مقالات)
- تماس با سردبیر (Editor) با اعضای هیات تحریریه (Editorial Board Members).
- از ارسال مقاله به مجله غیر تخصصی خودداری کنید.
- از ارسال یک مقاله برای چندین مجله خودداری کنید.
- براساس شاخص SJR (SCImago Journal & Country Rank) محاسبه می گردد.
- آنالیز ۳ سال داده های ارجاع به یک مقاله محاسبه می گردد.
- از الگوریتم رتبه بندی گوگل استفاده می کند و تاثیر هر مجله را بدست آورده است.
- مقالات به چهار کیفیت (Q1, Q2, Q3, Q4) تقسیم می شوند.
- و برخی از مجلات خارجی و مجلات ISI در آن بررسی شده است.
- امکان رتبه بندی علوم در سطح کشور و منطقه را نیز دارد.

انتخاب مجله

- مقاله شما هرچقدر هم که خوب باشد اگر برای مجله نامناسبی ارسال شود، رد خواهد شد.
 - شناخت مجلات موجود در حوزه پژوهش.
 - آگاهی دقیق از دامنه، پوشش و دستور العمل های مجله (تعداد صفحات و ...)
 - شناسایی مخاطبان مجله.
 - بررسی کیفیت مجلات (رتبه بندی های رسمی، گروه های بحث، سوال از سایر افراد).
 - مطالعه شماره های قبلی مجله (آگاهی از کیفیت و ساختار مقالات)
 - تماس با سردبیر (Editor) با اعضای هیات تحریریه (Editorial Board Members).
 - از ارسال مقاله به مجله غیر تخصصی خودداری کنید.
 - از ارسال یک مقاله برای چندین مجله خودداری کنید.
 - ضریب تاثیر و محبوبیت علمی مجله.
 - سابقه، پیوستگی و عدم تاخیر در انتشار مجله.
- اولویت انتخاب مجلات**
- قرار دادن بهترین مجلات در اولویت.
 - قرار دادن مجله ای که بیشترین شانس انتشار در آن وجود دارد در اولویت.

ضریب تاثیر (Impact Factor)

شاخص ضریب تاثیر (Impact Factor)

۱- ضریب تاثیر مهم ترین شاخصی است که جهت بررسی کیفیت نشریات علمی به کار می رود. این دید وجود دارد که هر چه ضریب تاثیر مجله ای بیشتر باشد، آن مجله از کیفیت بالاتری برخوردار است.

۲- ضریب تاثیر در سال ۱۹۵۵ توسط گارفیلد پیشنهاد شد و نسبتی از دو عنصر است: تعداد مقاله های منتشر شده در یک مجله و تعداد استادهای دریافتی از سوی این مقاله ها.

$$\text{عامل تاثیر} = \frac{\text{تعداد استنادات سال } Q \text{ به مقالات و آثار قابل استناد منتشر شده توسط نشریه } y \text{ در سالهای } Q_1 \text{ و } Q_2 \text{ (تعداد استنادات در دو سال)}}{\text{تعداد کل مقالات منتشر شده توسط نشریه } y \text{ در سالهای } Q_1 \text{ و } Q_2 \text{ (تعداد مقالات در دو سال)}}$$

مثال: در مجله X در سال ۲۰۰۸ تعداد ۳۵ و در سال ۲۰۰۹ تعداد ۲۵ مقاله منتشر کرده است. این مقالات در سال ۲۰۱۰ به ترتیب ۷۰ و ۵۰ بار استناد شده اند. در این حالت ضریب تاثیر مجله در سال ۲۰۱۰ معادل ۲ است.

ضریب تاثیر (Impact Factor)

شاخص ضریب تاثیر (Impact Factor)

۳- اطلاعات مربوط به ضریب تاثیر و سایر شاخصه های بررسی عملکرد نشریات هر ساله در پایگاهی به نام گزارش استنادی مجلات (Journal Citation Report) از سوی موسسه تامسون رويترز منتشر می شود.

۴- ضریب تاثیر نشان دهنده کیفیت مجله است و نه مقاله.

۵- ضریب تاثیر از رشته ای به رشته دیگر متفاوت است چون رفتار تولیدی و استنادی پژوهشگران این حوزه ها با هم فرق می کند.

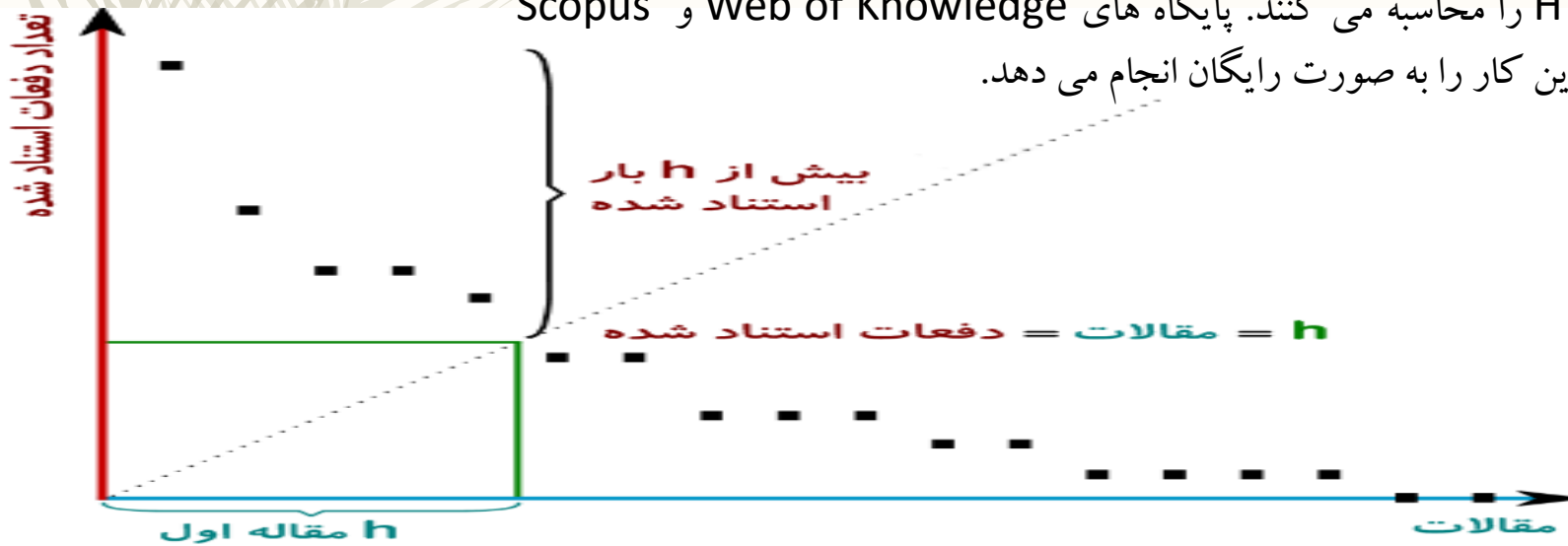
مجلات علمی پژوهشی علم اطلاعات و دانش شناسی ایران

جدول مقابل را مطالعه نمایید.

عنوان مجله	بازه انتشار	ناشر
International Journal of Information Science & Management (IJISM)	دوفصلنامه	مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری
پژوهشنامه کتابداری و اطلاع رسانی	دوفصلنامه	دانشگاه فردوسی مشهد
کتابداری و اطلاع رسانی	فصلنامه	آستان قدس رضوی
تحقیقات اطلاع رسانی و کتابخانه های عمومی	فصلنامه	نهاد کتابخانه های عمومی کشور
تحقیقات کتابداری و اطلاع رسانی دانشگاهی	فصلنامه	دانشگاه تهران
دانش شناسی	فصلنامه	دانشگاه آزاد واحد تهران شمال
مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات	فصلنامه	کتابخانه ملی ایران
گنجینه اسناد	فصلنامه	کتابخانه ملی ایران
پدازش و مدیریت اطلاعات	فصلنامه	پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
مطالعات کتابداری و علم اطلاعات	فصلنامه	دانشگاه شهید چمران اهواز
تعامل انسان و اطلاعات	فصلنامه	دانشگاه خوارزمی
اسناد بهارستان	فصلنامه	کتابخانه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

H-index چیست و به چه صورت محاسبه می شود؟

یا شاخص H، ابزاری جهت ارزیابی کیفی تحقیقات علمی پژوهشگران است. این شاخص برای یک پژوهشگر عبارت است از H تعداد مقاله ارائه شده توسط وی، که به هر کدام حداقل H بار استناد شده باشد. برای مثال اگر ۵ مقاله از کل مقالات منتشر شده توسط یک محقق، هر کدام حداقل ۵ بار به عنوان مرجع در مقالات دیگر مورد استفاده قرار گرفته باشد، شاخص H آن محقق برابر ۵ است. بنابراین H-index نتیجه تعادل بین تعداد مقالات و استنادات است. این شاخص به منظور ارتقای سایر شاخص های اندازه گیری علم مانند تعداد کل مقالات و تعداد کل استنادات طراحی شده است تا محققان تأثیر گذار را از آنهایی که صرفاً تعداد زیادی مقاله منتشر می کنند، متمایز کند. سه پایگاه اطلاعاتی معروف وجود دارد که شاخص H را محاسبه می کنند. پایگاه های Web of Knowledge و Scopus که نیاز به اشتراک دارند و Google Scholar که این کار را به صورت رایگان انجام می دهد.

قبل از ارسال مقاله

- ویرایش کردن چندباره متن.
- اطمینان از عدم وجود ایرادات نگارشی.
- کمک گرفتن از اساتید و دوستان جهت خواندن و ویرایش مقاله.
- یک دست کردن ساختار مقاله.
- بررسی مجدد منابع و مآخذ و استنادها.
- رعایت تمام دستورالعمل های مجله.
- رعایت تعداد کلمات و صفحات مقاله.
- نگارش نامه همراه (Cover Letter).

هم تراز خوانی (Peer Review)

- داوری و بررسی کیفیت نوشته های علمی توسط متخصصان آن حوزه.
- جلوگیری از انتشار تولیدات علمی با کیفیت کم.
- حساسیت مجلات نسبت به انتشار مقالات با کیفیت.
- تنها محدود به مقالات علمی نمی شود (داوری کتاب ها، پایان نامه، طرح های پژوهشی، ارتقاء اساتید، دریافت گرنت پژوهشی و ...).
- در فرآیند همتراز خوانی هیچ یک از طرفین نباید از طرف مقابل آشنایی داشته باشند (Double-blind).
- گاهی مجلات این گزینه را در اختیار نویسندگان قرار می دهند تا بتوانند داوران مقاله خود را پیشنهاد کنند.

بعد از ارسال مقاله

مدت زمان فرآیند داوری در مجلات مختلف متفاوت است. پس از ارسال مقاله:

۱- سردبیر دریافت مقاله را اعلام می کند. ۲- بررسی اولیه توسط سردبیر (رد شدن مقاله در این مرحله و یا تأیید شدن). ۳- انتخاب داوران توسط سردبیر و انتخاب مقاله برای داوران (تعداد داورها در مجلات مختلف متفاوت است). ۴- انجام داوری توسط داوران و اعلام نتیجه به سردبیر. ۵- بررسی نظرات داوران از سوی سردبیر و ارسال برای داور دیگر در صورت نیاز. ۶- تصمیم نهایی سردبیر در مورد مقاله. ۷- اعلام نتیجه به نویسنده. ۸- در صورت نیاز، انجام اصلاحات توسط نویسنده. ۹- بررسی اصلاحات توسط سردبیر و یا داوران. ۱۰- تصمیم نهایی سردبیر و هیات تحریریه در مورد پذیرش و یا رد مقاله.

نکات: ۱- فرآیند داوری مقاله ممکن است یک تا چند ماه به طول انجامد. ۲- معمولاً اگر داوران در موعد مقرر پاسخ ندهند، سردبیر مجله به آن ها یادآوری کرده و در صورت عدم پاسخگویی مقاله را برای داوران دیگر ارسال می کند. ۳- برخی از مجلات مدت زمان تقریبی داوری خود را در مقالات اعلام می کنند (زمان دریافت مقاله، زمان پذیرش و زمان انتشار). ۴- اگر مدت زمان زیادی از ارسال مقاله گذشت و پاسخی دریافت نکردید، با ارسال نامه ای به سردبیر، وضعیت مقاله را جویا شوید. ۵- ارسال چندباره یادآوری و تحت فشار گذاشتن سردبیر ممکن است نتیجه عکس داشته باشد.

تصمیم سردبیر و هیات تحریریه در مورد مقاله:

- پذیرش بدون نیاز به اصلاحات یا پذیرش قطعی (Acceptance)
- پذیرش همراه اصلاحات جزئی (Acceptance with Minor Revisions)
- پذیرش همراه با اصلاحات کلی (Acceptance with Major Revisions)
- ارسال مجدد مقاله (Resubmit)
- عدم پذیرش (Rejection)

